

Насоки за изготвяне на финансов анализ по подмярка 7.2 от ПРСР 2014-2020 г.

1. Проекти, за които е необходимо изготвянето и представянето на финансов анализ:

Финансов анализ се изготвя за всички проекти по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, които надвишават левовата равностойност на 50 000 евро, с изключение на проектите по чл. 4, т. 7 от Наредба №12 от 25.07.2016 г.

2. Основни правила при изготвянето на финансовия анализ:

Финансовият анализ се изготвя в съответствие с правилата, заложи в Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г., и насоките на Европейската комисия от декември 2014 г. за изготвяне на Анализ разходи-ползи на инвестиционни проекти, публикувани на следната интернет страница:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf.

Финансовият анализ следва да се предостави във **формат PDF и формат Excel с отключени формули**, което да позволи неговото разглеждане и оценка, включително проверка на получените финансови резултати.

Методологията, която се прилага при изготвянето на финансовия анализ е **Метода на Дисконтираните Парични Потоци** (Съгласно чл. 61 от Регламент 1303/2013 и чл. 15 от Делегиран Регламент 480/2014).

Дисконтираните нетни приходи от всяка операция се изчисляват чрез приспадане на дисконтираните разходи от дисконтираните приходи и чрез прибавяне на остатъчната стойност на инвестицията в съответните случаи. Остатъчната стойност на инвестицията се включва в изчислението на дисконтираните нетни приходи от операцията само ако приходите превишават разходите.

Приходите и разходите се определят чрез прилагане на **метода на пределните величини**, основаващ се на съпоставяне на приходите и разходите при варианта за новата инвестиция с приходите и разходите при вариант без инвестиция. Когато дадена операция се състои от нов актив, приходите и разходите са тези на новата инвестиция.

При изчисляването на разходите и приходите се отчитат само предвижданите изходящи и входящи парични потоци по проекта. Това означава, че Непаричните счетоводни елементи като амортизация, резерви за бъдещи разходи за замяна и резерви за непредвидени разходи се изключват от изчислението на дисконтирания паричен поток.

Паричните потоци трябва да се отчитат в годината, в която се реализират, и в рамките на даден референтен период (вж. карето по-долу). Когато действителният

икономически полезен живот на проекта надхвърля използвания референтен период, трябва да се отчете също и остатъчната стойност.

Референтният период е период в години, за който се отнасят прогнозите, включени в анализа на разходите и ползите. Прогнозите по проекта трябва да обхващат период, отговарящ на неговия икономически полезен живот и достатъчно дълъг, за да обхване и неговите вероятни дългосрочни въздействия. Жизненият цикъл на проекта варира в зависимост от характера на инвестицията. Референтният времеви хоризонт по сектори (основан на международната практика и препоръчан от Комисията в ПРИЛОЖЕНИЕ I Референтни периоди по член 15, параграф 2 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014) е, както следва:

Сектор	Референтен период (в години)
Железопътен транспорт	30
Водоснабдяване и канализация	30
Пътища	25—30
Управление на отпадъците	25—30
Пристанища и лежища	25
Градски транспорт	25—30
Енергетика	15—25
Научни изследвания и иновации	15—25
Широколенков достъп до интернет	15—20
Стопанска инфраструктура	10—15
Други сектори	10—15

Паричните потоци се дисконтират към текущия настоящ момент, като се използва **финансова норма на дисконтиране от 4 %** в реално изражение.

Финансовият анализ следва, когато е възможно и целесъобразно, да се извършва **от гледна точка на собственика на проекта** и/или на стопанския субект, като така е възможна проверката на паричните потоци и се гарантира положително касово салдо, с което се проверява финансовата устойчивост и се изчисляват индексите на финансова възвръщаемост на инвестиционния проект и на капитала въз основа на дисконтираните парични потоци.

Ако собственикът и стопанският субект не са един и същ субект, следва да се изготви **консолидиран финансов анализ**, който изключва паричните потоци между собственика и стопанския субект.

Финансовият анализ трябва да се извършва при използването на **постоянни (реални) цени** (цени, фиксирани към определена базова година).

При анализа се изключва ДДС, когато подлежи на възстановяване.

Преките данъци (върху капитала, доходите и т.н.) се вземат предвид само при изчисляването на Финансовата Устойчивост на проекта, но не и при изчисляването на финансовата рентабилност (тя се изчислява преди такива данъчни отчисления).

3. Съдържание на Финансовия Анализ:

3.1. Въведение.

Моля, опишете накратко всички ключови предположения, свързани с оперативните разходи, разходите за подмяна на капитала, приходите и остатъчната стойност, използваните макроикономически параметри, стъпките при изчисленията, данните, използвани за извършване на анализ и основните констатации от финансовия анализ, включително резултатите от анализа на финансовата устойчивост, за да се докаже, че паричните средства по проекта няма да бъдат изчерпани в бъдеще.

Моля, попълнете Таблици 1, 2 и 3 от приложението с обобщена информация от финансовия анализ.

3.2. Определяне на Инвестиционните Разходи (ЕС) и Допустимите Инвестиционни Разходи (ЕЕС).

Инвестиционните Разходи включват капиталовите разходи за всички дълготрайни материални активи (напр. земя, сгради, машини и оборудване и др.) и инвестиции в нематериални активи (напр. разходите за изготвяне на проекта, техническа помощ и др. подобни). Където е уместно, промените в оборотния капитал следва също да бъдат включени.

Допустимите за финансиране Разходи и Недопустимите за финансиране разходи по подмярка 7.2, са описани съответно в чл. 29 и чл. 30 от Наредба №12 от 25.07.2016 г.

3.3. Определяне на Оперативните Разходи и Разходите за Поддръжка; Определяне на Приходите и Нетните Приходи.

Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 **приходите** от проекта представляват парични потоци, заплащани директно от потребителите за стоки и услуги, предоставени с операцията, като такси, заплащани директно от потребителите за използването на инфраструктура, продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или плащанията за услуги.

Нетните приходи се изчисляват като от положителните приходни парични потоци се извадят изходящите парични потоци на оперативните разходи за всяка година от референтния период и разходите за подмяна на недълготрайно оборудване за съответния период. Генерираните от операцията икономии от оперативните разходи се разглеждат като нетни приходи, освен ако не са компенсирани от равностойно намаляване на субсидиите за дейността.

За изчисляването на дисконтираните нетни приходи се отчитат следните разходи, възникващи през референтния период:

1) постоянните оперативни разходи, в т.ч. разходите за поддръжка, например разходите за персонал, поддръжка и ремонт, общо управление и администрация, застраховки;

2) променливите оперативни разходи, в т.ч. разходите за поддръжка, например разходите за суровини, енергия и други материали за производството, както и разходите за поддръжка и ремонт, необходими за удължаване на срока на операцията.

3) разходите за подмяна на краткотрайното оборудване, осигуряваща техническото осъществяване на проекта по време на референтния период.

Забележка: Следва да се има предвид, че за проекти, чиято легова равностойност на допустимите разходи е по-ниска от **1 000 000 евро**, приходите, генерирани от проекта след неговото изпълнение не е необходимо да се отчитат при изчисляването на нетните приходи (съгласно чл. 61 параграф 7 б) Регламент (ЕС) № 1303/2013). Те, обаче, следва да се вземат предвид при анализа на устойчивостта.

Тарифна стратегия и достъпност (ако е приложимо)¹

Ако се очаква проектът да генерира приходи чрез събиране на такси от ползвателите, посочете подробности за системата за събиране на такси (вид и размер на таксите, принцип или законодателен акт на ЕС, въз основа на които са определени таксите).

Таксите покриват ли оперативните разходи, включително разходите за поддръжката и за подмяна по проекта.

Моля, представете подробности във връзка с тарифната стратегия. Ако отговорът е отрицателен, посочете дела, в който оперативните разходи ще бъдат покрити, както и източниците на финансиране на необхванатите разходи. Ако се предоставя оперативна помощ, моля, посочете подробности. Ако не се предвиждат такси, обяснете как ще бъдат покрити оперативните разходи.

¹ В сектори, където това е уместно, включително в сектора на опазване на околната среда, тарифите се фиксират в съответствие с принципа „замърсителят плаща“, като се взема предвид достъпността, а също и принципа за възстановяване на разходите в пълен размер.

Спазването на принципа за възстановяване на разходите в пълен размер включва следното:

1) целта на тарифите е, доколкото е възможно, да се възстановят капиталовите разходи, оперативните разходи и разходите за поддръжка, включително разходите за опазване на околната среда и за ресурси;

2) тарифната структура ще увеличи максимално приходите от проекта преди отпускането на държавни субсидии, като същевременно се отчита и тяхната достъпност.

Ограниченията на принципа „замърсителят плаща“ и принципа за възстановяване на разходите в пълен размер при потребителските такси следва да:

1) не застрашават финансовата устойчивост на проекта;

2) се разглеждат като общо правило като временни ограничения и да се запазят само докато съществува проблемът с достъпността им за ползвателите.

3.4. Източници на финансиране

Предвидените източници на финансиране на проекта следва да бъдат представени в табличен вид. Това могат да бъдат: средства от ЕЗФРСР; средства от Националния бюджет; собственият капитал на инвеститора; заема капитал (в този случай за проекта погасяването на заема и лихвите са изходящ поток в анализа на устойчивостта).

3.5. Изчисляване на Дисконтираните Инвестиционни Разходи (DIC) и Дисконтираните Нетни Приходи (DNR).

При изчисляване на Дисконтираните Инвестиционни Разходи непредвидените разходи следва да се изключат.

При изчисляване на Дисконтираните Нетни Приходи (DNR) се приспадат оперативните разходи (включително разходите за поддръжка) и разходите за подмяна и се прибавя остатъчната стойност.

Остатъчна стойност - Когато активите по дадена операция имат проектен срок на годност, който надвишава референтния период, остатъчната им стойност се определя чрез изчисляване на нетната настояща стойност на паричните потоци в оставащите години от жизнения цикъл на операцията. Други методи за изчисляване на остатъчната стойност могат да се използват при надлежно обосновани обстоятелства.

Когато **не** всички инвестиционни разходи по проекта са допустими за съфинансиране, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимите и недопустимите части от инвестиционните разходи.

За целите на изчисляването на Дисконтираните Инвестиционни Разходи (DIC) и Дисконтираните Нетни Приходи (DNR), препоръчаната от Комисията в Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 дисконтова норма за периода 2014-2020 г. е 4%.

Определяне на подходящия (максимален) принос от ЕЗФРСР и националния бюджет.

Максималния размер на финансиране се определя чрез изчисляване на Коефициента на Пропорционално разпределяне на Дисконтираните Нетни Приходи (Pro-Rata).

Коефициентът на Пропорционално разпределяне на Дисконтираните Нетни Приходи представлява степента, в която проектът подлежи на финансиране от ЕЗФРСР и Националния бюджет в зависимост от генерираните нетни приходи.

Изчислява се по формулата:

$$\text{Pro-Rata} = (\text{DIC} - \text{DNR}) / \text{DIC}$$

В процентно изражение.

За проекти, които не генерират приходи и проекти, които не генерират нетни приходи (генерират приходи, но те не покриват напълно разходите) не е необходимо изчисляването на Pro-Rata коефициент. В тези случаи процентът на финансиране на Допустимите инвестиционни разходи е равен на 100.

3.6. Изчисляване на стойността на Безвъзмездната Финансова Помощ

Стойността на Безвъзмездната Финансова Помощ се изчислява като Стойността на Допустимите инвестиционни разходи (ЕЕС) се умножи с Pro-Rata коефициента (ЕЕС x Pro-Rata).

Разликата между пълния размер на допустимите за финансово подпомагане разходи и така определения размер на финансовата помощ, се осигурява от кандидата, като участието на кандидата може да бъде само в парична форма (съгласно чл.10 ал.5 от Наредба № 12).

След това участието на ЕЗФРСР и Националния бюджет може да бъде определено като резултатът се умножи съответно с 85% и 15%.

3.7. Оценка на финансовата рентабилност на инвестицията.

Финансовата рентабилност на инвестицията се оценява посредством изчисляване на Финансовата Нетна Настояща Стойност (FNPV(C)) и Финансовата Норма на Възвръщаемост на инвестицията (FRR(C)). Тези показатели сравняват инвестиционните разходи с нетните приходи и измерват степента, в която нетните приходи на проекта са в състояние да изплатят инвестицията. Лихвените плащания не се включват в изчислението на FNPV(C).

Целта е да се докаже необходимостта от финансиране на проекта от ЕЗФРСР и Националния Бюджет, чрез изчисляване на Финансова Нетна Настояща Стойност (FNPV(C)) и Финансова Норма на Възвръщаемост на инвестицията (FRR(C)) преди получаването на финансиране от ЕЗФРСР и Националния Бюджет.

Финансова Нетна Настояща Стойност на инвестицията (FNPV(C)) е сумата, която се получава, когато очакваните инвестиционни и оперативни разходи, както и разходи за подмяна по проекта (дисконтирани) се приспадат от дисконтираната стойност на очакваните приходи.

$$FNPV(C) = \sum_{t=0}^n a_t S_t = \frac{S_0}{(1+i)^0} + \frac{S_1}{(1+i)^1} + \dots + \frac{S_n}{(1+i)^n}$$

Финансовата норма на възвръщаемост (FRR(C)) е дисконтовият процент, който води до нулева стойност на Финансовата Нетна Настояща Стойност на инвестицията (FNPV(C)).

$$0 = \sum \frac{S_t}{(1 + FRR)^t}$$

където S_t е балансът на паричния поток за време t , а a_t е дисконтовата норма, избрана за дисконтиране за време t ; i е дисконтовият процент.

За да получи един проект финансиране от ЕЗФРСР и Националния Бюджет, FNPV(C) на инвестицията следва да бъде отрицателна, а FRR(C) следва да е по-малка от използваната за анализа дисконтова норма.

3.8. Оценка на финансовата рентабилност на националния капитал

Целта на изчисляването на възвръщаемостта от Националния капитал е да се изследва представянето на проекта от гледна точка на подпомогнатите публични и частни юридически лица **след получаването на субсидия.**

Финансовата рентабилност на **националния капитал** се оценява посредством изчисляване на Нетната Настояща Финансова Стойност (**FNPV (K)**) и Финансовата Норма на Възвръщаемост на **националния капитал** (**FRR (K)**). Тези показатели измерват степента, в която нетните приходи на проекта са в състояние да изплащат финансовите средства, предоставени от националните фондове.

При изчисляването на **FNPV (K)** и **FRR (K)** се изисква следното:

- При изчисляването на FNPV (K) и FRR (K) се вземат предвид всички източници на финансиране с изключение на вноската от ЕЗФРСР. Тези източници се вземат като изходящи парични потоци (те са входящи в анализа на устойчивостта), вместо инвестиционните разходи (тъй като те представляват част от изчисляването на финансовата възвръщаемост от инвестицията);
- капиталовият принос се оценява към момента на действителното му изплащане за проекта или възстановяването му (в случаите на заеми);
- лихвените плащания са включени в таблицата за анализ на възвръщаемостта на собствения капитал (**FNPV (K)**);
- субсидиите за покриване на оперативни разходи не се включват в таблицата за анализ на възвръщаемостта на капитала (**FNPV (K)**).

За да получи един проект финансиране от ЕЗФРСР и националния бюджет: FNPV (K) заедно с помощта от Съюза следва да бъде отрицателна или равна на нула, а FRR (K) следва да бъде по-малка или равна на дисконтовата норма; в противен случай трябва да бъде предоставена подходяща обосновка.

3.10. Проверка на финансовата жизнеспособност (устойчивост) на проекта.

Анализът на финансовата устойчивост се основава на прогнозите за паричните потоци по години за целия референтен период. Той се използва главно, за да се покаже, че проектът ще разполага през всички години с достатъчно парични ресурси, които ще

му позволят винаги да покрива инвестиционните и оперативните разходи (включително за поддръжка), независимо от източниците на финансиране.

Положителните парични потоци, разглеждани за тази цел, включват:

- 1) Източници на финансиране;
- 2) Приходи от дейността;
- 3) Трансфери, субсидии и други финансови печалби, които не произтичат от такси, заплащани от ползвателите за ползването а инфраструктурата.

Остатъчната стойност не се взема предвид, освен ако действително активът е ликвидиран през последната година, включена в анализа.

Отрицателните парични потоци включват:

- 1) Инвестиционни разходи;
- 2) Разходи за подмяна (в момента, в който те се изплащат);
- 3) Оперативни разходи;
- 4) Вноски по заеми и лихвени плащания;
- 5) Данъци върху капитала/дохода и други директни данъци.

Проектът е финансово устойчив ако кумулираните нетни парични потоци са положителни или нулеви на годишна основа и през целия разглеждан референтен период.

В случаите на **не генериращи** приходи проекти или когато в бъдеще се очакват **отрицателни парични потоци**, трябва да се посочи как разходите ще бъдат покривани с ясен дългосрочен ангажимент на бенефициера/стопанския субект да предоставя адекватно финансиране от други източници, за да се гарантира устойчивостта на проекта.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

ТАБЛИЦА 1 ИНВЕСТИЦИОННИ РАЗХОДИ				
	В евро	Общо разходи (А)	Недопустими разходи (Б)	Допустими разходи (В) = (А) – (Б)
1	Разходи за планиране и проектиране			
2	Закупуване на земя			
3	Строителство и изграждане			
4	Съоръжения и машини или оборудване			
5	Непредвидени разходи			
6	Междинна сума			
7	(ДДС)			
8	ОБЩО			

ТАБЛИЦА 2 Изчисляване на общия размер на допустимите разходи

		Стойност
1	Общ размер на допустимите разходи (в евро, без дисконтиране)	
2	Пропорционално прилагане на дисконтираните нетни приходи (в процентно изражение) (ако е приложимо = Таблица 3; т.9)	

3	Максимален Размер на Допустимите разходи, подлежащи на финансиране = (1) * (2)	
---	---	--

ТАБЛИЦА 3 Основни елементи и параметри, използвани за финансовия анализ (всички стойности са посочени в евро)

	Основни елементи и параметри	Стойност		
1	Референтен период (в години)			
2	Дисконтова норма (%)			
	Основни елементи и параметри	Стойност без дисконтиране	Дисконтирана стойност (нетна настояща стойност)	Позоваване на документа с финансовия анализ (глава/раздел/страница)
3	Общ размер на инвестиционните разходи без непредвидени разходи			
4	Остатъчна стойност			
5	Приходи			
6	Оперативни разходи и разходи за подмяна			
Пропорционално прилагане на дисконтираните нетни приходи**				
7	Нетни приходи = приходи – оперативни разходи и разходи за подмяна + остатъчна стойност = (5) – (6) + (4)			

8	Общ размер на инвестиционните разходи – нетни приходи = (3) – (7)			
9	Пропорционално прилагане на дисконтираните нетни приходи (в процентно изражение) = (8)/(3)			
* Ако ДДС подлежи на възстановяване, разходите и приходите следва да се посочват като стойности без ДДС.				
** Ако сумата на настоящите стойности на оперативните разходи и разходите за подмяна е по-висока от настоящата стойност на приходите, проектът не се счита за генериращ приходи, като в този случай точки 7 и 8 могат да бъдат игнорирани и пропорционалното прилагане на дисконтираните нетни приходи в Таблица 2 следва да се определи на 100 %				